הַפֶּסַח (וַעַיִן לְקַמָּן (כה) סִימָן (ה) [ה] ס״א (פ״ג)): ה * ט״אִם טָעָה בִּבְרָכַת יוֹצֵר בְּעִנְיַן שֶׁצָּרִיךְ לַעֲמֹד אַחַר (כו) תַּחְתָּיו, אִם טָעָה (כז) מִקְּדֻשָּׁה וְאֵילָךְ, אֵין הַשֵּׁנִי צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶלָּא מִמָּקוֹם (ו) שֶׁפָּסַק. הַגָּהּ: דְּהַיְינוּ שְׁמַתְחִיל מִקְּדֻשָּׁה (ז) (כח) וְאֵילָךְ. וְאִם טָעָה קֹדֶם קְדֻשָּׁה צָרִיךְ לְהַתְחִיל (כט) בָּרוּךְ (הה״ר יונה (כג: ד״ה ומיהכן) והרא״ש פרק אין עומדין (פ״ב סי׳ יח), והגהות מיימוני (דפוס קושטא) פרק י׳ מהלכות תפלה (ס״ג), וטור):

ט יְרוּשַׁלְמִי ט׳ (פ״ה ה״ג) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (כג: ד״ה ומהיכן) וְהָרֹא״שׁ (פ״ה סי׳ יח).

## ס דִּין בְּרָכוֹת לִקְרִיאַת שְׁמַע, וְאִם צְרִיכִים כַּוָּנָה. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

א [א] אַהֲבַת עוֹלָם (א) אַהֲבַת עוֹלָם (הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַהֲבָה רַבָּה, (ב) [ב]וְכֵן נוֹהֲגִין בְּכָל אַשְׁכְּנַז). [ב]וְאֵינָהּ פּוֹתַחַת בְּבָרוּךְ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא סְמוּכָה לִבְרָכַת יוֹצֵר אוֹר. וְאִם הִיא פּוֹתָרַת בְּרָכַת הַתּוֹרָה עַיִן לְעֵיל סִימָן מ״ז (פ״ו): ב [ג]קָרֵב קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֹא בְּרָכָה, יָצָא יְדֵי חוֹבַת קְרִיאַת שְׁמַע, (ג) [ד]וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא (ג) [א] הַבְּרָכוֹת בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע. * וְנִרְאֶה לִי שֶׁטּוֹב לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת

א [א]בְּרָכָה שְׁנִיָּה עוֹלָם (הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַהֲבָה רַבָּה, (ב) [ב]וְכֵן נוֹהֲגִין בְּכָל אַשְׁכְּנַז). [ב]וְאֵינָהּ פּוֹתַחַת בְּבָרוּךְ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא סְמוּכָה לִבְרָכַת יוֹצֵר אוֹר. וְאִם הִיא פּוֹתָרַת בְּרָכַת הַתּוֹרָה עַיִן לְעֵיל סִימָן מ״ז (פ״ו): ב [ג]קָרֵב קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֹא בְּרָכָה, יָצָא יְדֵי חוֹבַת קְרִיאַת שְׁמַע, (ג) [ד]וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא (ג) [א] הַבְּרָכוֹת בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע. * וְנִרְאֶה לִי שֶׁטּוֹב לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת

א [א]בְּרָכוֹת י״א (ע״ב) וּבְרָבָּן הָרַ״ף (ה״ו). ב טור. ג שם י״ב (ע״א) וּבִירוּשַׁלְמִי ד׳ (פ״ב ה״א). ד רַב הַאי (הה״ד ברשב״א י״ג: ד״ה ושמע מינה) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם) מַהֲהִיא דְּבָרְכוֹת דַּף י״ב (ע״א).

### בְּאֵר הֵיטֵב

בְּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלָּה, אֲבָל בִּשְׁאָר בְּרָכוֹת כְּגוֹן בְּרָכַת הַנֶּהֱנִין וְדוֹמֵיהֶן לֹא בָּעֵי עֲשָׂרָה, דְּאִיתָא בִּבְרָכוֹת (מה:) סוֹפֵר מְבָרֵךְ וּבוּר יוֹצֵא. מִכָּן אַבְרָהָם (ס״ה:) ס״א. דְּשָׁם נִתְבָּאֵר דְּעוֹנְיָן אַחֲרֵיהֶן אָמֵן: ה (ו) שֶׁפָּסַק. אֲבָל לֹא מֵרֹאשׁ, דְּהָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה. מִכָּן אַבְרָהָם (ס״ה:) (ז) וְאֵילָךְ. טָעָה מֵאוֹפְנִים וְאֵילָךְ, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אֶלָּא מֵלֵּא בָּרוּךְ וְאֵילָךְ דְּמִשָּׁם וְאֵילָךְ פְּתִחֹלַת בְּרָכָה. טָעָה בְּאוֹפְנִים, מַתְחִיל מֵאוֹפְנִים וְאֵילָךְ, כֵּיוָן שֶׁפָּתַם קָדוֹשׁ סָתַם הַבְּרָכָה. עַיִן מִכָּן אַבְרָהָם (ס״ה:)

ב (ג) הַבְּרָכוֹת. וַאֲפִלּוּ לֹא קָרָאן כְּלָל צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹתָן, עַיִן סִימָן נ״ח סָעִיף ר׳. כְּתוּב בְּסֵפֶר הַבַּהֲגוֹת (שער הכוונות דרושי תפלת השחר דרוש א), אַרְבַּע זְכִירוֹת הֵם, וְהֵם: א׳ זְכִירַת מַתַּן תּוֹרָה כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד ט״ו) וְזָכוֹר אֶת יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ וגו׳. ב׳ זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם. לְךָ אֱמָלֵךְ (שם כה יח). ג׳ זְכִירַת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה׳ לְמִרְיָם, (שם כד ט) וגו׳. ד׳ זְכִירַת מִצְרַיִם. וְהָאַרְבַּע זְכִירוֹת אֵלּוּ יְכֻוָּן. כְּשֶׁיֹּאמַר וּבְנוּ בְחָרַתָּ, יְכַוֵּן בְּמַעֲמַד הַר סִינַי, שֶׁאָז בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְקֵרְבָנוּ לְקַבֵּל תּוֹרָתוֹ. לְשֶׁמְךָ הַגָּדוֹל יְכַוֵּן מַעֲשֶׂה עֲמָלֵק, כִּי אֵין הַשֵּׁם מָלֵא עַד שֶׁיִּמָּחֶה שֵׁם עֲמָלֵק. לְהוֹדוֹת לְךָ, יְכַוֵּן שֶׁתְּהֵא וְהַלְּשׁוֹן נִבְרָאוּ כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל שְׁמוֹ וְלֹא לְדַבֵּר לָשׁוֹן הָרָע, וּבָזֶה זָכוּר מַעֲשֶׂה מִרְיָם. וּזְכִירַת [יְצִיאַת] מִצְרַיִם יְכַוֵּן בְּפָרָשַׁת צִיצִית בְּפִסְוָק 'אֲנִי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם' (במדבר טו מא). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַפֶּגֶן אַבְרָהָם (סק״ב) שְׁצָרִיךְ גַּם כֵּן לְכַוֵּן 'זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ אֶת ה׳ אֱלֹהֶיךָ וגו׳ (דברים ט ז), מִלְכוּת שָׁמַיִם, וְלָכֵן בֵּין בְּשַׁחֲרִית בֵּין בְּעַרְבִית מְסַיֵּם בְּאַהֲבָה, וְשׁוּב אַחַר הַפְּסוּק שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע חוֹזֵר וּמַתְחִיל בְּאַהֲבָה רַבָּה, עַיִן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם אִם סִיֵּם קֹדֶם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יֵשׁ לַעֲנוֹת אָמֵן וְיִכַּוֵּן אַל מָלֵךְ נֶאֱמָן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ס״א (ס״ג). וְעַיִן בְּקִצּוּר שׁוּלְחָן (ח״א) כְּלָל א׳ סִימָן ט״ו הַשְּׁמַע דְּלֹא יַעֲנֶה אָמֵן אַף עַל גַּב דְּמַתְּחִיל לְהַפְסִיק מִפְּנֵי יִרְאָה וְכִבּוּד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשׁוּר סִימָן ס״ו בֵּיוָן שֶׁעוֹסֵק בְּשָׁבְחוֹ שֶׁל מָקוֹם אֵין לוֹ לְהַפְסִיק בְּשָׁבָח אַחֵר. וְעַיִן שָׁם (בפרח שושן) שֶׁכָּתַב כְּמִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַנִּיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין וְהוּא אַחַר בָּרוּךְ וּרְיִחִים רְיִחִים בֵּין מִזְמוֹר לְמִזְמוֹר, וּכְדַיְקָבֵד אִם הַנִּיחַ בֵּין בָּרוּךְ שֶׁאָמַר לִפְסוּקֵי דְזִמְרָה לֹא הִפְסִיד הַבְּרָכָה, עַיִן שָׁם. וְעַיִן לְעֵיל סִימָן נ״ג בְּבֵאוּר הַיטֵב סָעִיף קָטָן ג׳ בְּשֵׁם גִּנַּת וְרָדִים (אריה כלל א סי׳ נא) וּמֵה שֶׁכָּתְבוּ שָׁם, וְלִקָּמָן סִימָן ס״ו (ס״ק:)

ב [א] הַבְּרָכוֹת. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְהָאוֹחֲזִין עַל פִּי הָאֲרִ״י ז״ל אוֹמְרִים אַהֲבַת עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב הֶחְמִיבֵר, רַק בְּשַׁבָּת יֵשׁ לוֹמַר אַהֲבָה רַבָּה כְּמוֹבָאֵר בְּסָפֵר פְּרִי עֵץ חַיִּים (שער הק״ש פ״ג). וְכָתַב בְּשֻׁלְחָן הַטָּהוֹר (סי׳ תרו אות יח) קַבָּלָתִי בְּשֵׁם מֹהַרַ״ם וְרִלְנָא ז״ל שֶׁבְּיוֹם הַכִּפּוּרִים יֵשׁ לוֹמַר אַהֲבָה רַבָּה, וּדְבָרִים שֶׁל טַעַם הֵם לְמַכִּירֵי מַדָּע כו׳. וְעַיִן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁבְּכָתְבֵי יָד מְרֻבִּין הָרַב חַיִּים וִיטָאל סִימָן תפ״ט (ס״ו), וְעַיִן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף שָׁם (ס״ק יג):

### שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

(ספר הכוונות שם). וְכָתַב עוֹד (שלמי ציבור שם אות יז), שֶׁמִּנְהָגֵי מְקֻבָּלִים כְּשֶׁאוֹמֵר בְּתִפִלָּה 'בְּצֵל מַלְכוּתוֹת', צָרִיךְ לְהַדְגִּישׁ הָעַיִן הַיטֵב, שֶׁלֹּא יִהְא נִקְרָא בַּל חַס וְשָׁלוֹם כוּ׳. וְהַבְּטוּת 'מְהֵרָה' שֶׁלֹּא יִהְא קוֹרֵא בְּאֶלָּף, וְהוּא לְשׁוֹן מוֹרְנוּ הָרֵב חַיִּים וִיטָאל. וְכֵן בְּפִסְוָק 'שָׂשׂ אָגִיל בָּרְכָה מֵאֵת ה״' (תהלים כד יח), יְרִיחֵיב קְרִיאַת הָאָלֶף, שֶׁלֹּא יִהְיֶה חַס וְשָׁלוֹם מֵת. וְכָתַב בְּלִבּוּשׁ הַשֵּׁעַם שֶׁשְּׁבָּבוּי עוֹנִין בְּקוֹל רָם קְדֻשָּׁה זוֹ, שֶׁיֹּאמְרוּ הַשְּׁבּוּי בְּיַחַד בְּיִרְאַת הַפְּלָאִים, עַיִן שָׁם. וְדִוְקָא בְּשָׁבּוּי, אֲבָל בְּיָחִיד מִבֹּאר בְּסִימָן קל״ב (ס״א) שֶׁאוֹמֵר בְּלָחַשׁ, כֵּן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) עַיִן שָׁם. וְשָׁם (ס״ב) כָּתַבְתִּי בְּשֵׁם שְׁלֹמֵי צִבּוּר (קדושה דסדרה אות ג) לְעִנְיַן קְדֻשָּׁה דְּסִדְרָא, שֶׁבְּיָחִיד אֵין קְפִידָא אִם אוֹמֵר בְּקוֹל רָם עַיִן שָׁם, וְהוּא הַדִּין כָּאן: ד [ה] ס״א. עַיִן בֵּאֹר הַיטֵב. וְעַיִן בִּרְכֵי יוֹסֵף (סי׳ סא סק״ב) דְּמִבְּאֹר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב א״א ז״ל) שֶׁגַּם אַחַר יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת אֵין לַעֲנוֹת אָמֵן, רַק יָסִים עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, וּדְלֹא כְּיֵשׁ נוֹהֲגִין לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר הַמְּאוֹרוֹת וְלֹא אַחַר הַבּוֹחֵר, עַיִן שָׁם. וּבְאֶמְת שֶׁכֵּן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַבַּיִת יוֹסֵף, אַךְ מִפְּשִׁיטוּת לְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע דְּזִדְקָא אַחַר הַבּוֹחֵר כֵּיוָן שֶׁהוּא סְמוּךְ לִקְרִיאַת שְׁמַע הֲרֵי כְּמַפְסִיק בֵּין הַבְּרָכָה לְדָבָר שֶׁפְּבָרְךָ עָלָיו, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וּכְמוֹבָאר בְּבֵית יוֹסֵף (שם) שֶׁאִם סִיֵּם קֹדֶם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר עוֹנֶה אָמֵן, אֶלָּא שֶׁאֵין לוֹ לְמַהֵר לְסַיֵּם קֹדֶם אֶלָּא יָסִים כְּשָׁנֶה, וְאִז לֹא יַעֲנֶה אָמֵן, דְּהֵוִי כְּעוֹנֶה אַחַר בְּרוּכוֹתָיו, וְעַיִן לְקַמָּן סִימָן ס״א בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות ג) שֶׁכָּאמֵן יִכַּוֵּן אֵל מָלֵךְ נֶאֱמָן, וּמִכָּל מָקוֹם בְּהַשְׁלָמַת הַשֵּׁשׁ תִּבּוֹת יִסְמֹךְ עַל מַה שֶּׁשּׁוֹמֵעַ מִפִּי הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יִכַּוֵּן אֵל מָלֵךְ נֶאֱמָן, וּמִכָּל מָקוֹם בְּהַשְׁלָמַת הַשֵּׁשׁ תִּבּוֹת יִסְמֹךְ עַל מַה שֶּׁשּׁוֹמֵעַ מִפִּי הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר כְּשֶׁחוֹזֵר ה׳ אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת. אֲבָל בְּיָחִיד יֵשׁ לוֹ לוֹמַר אֵל מָלֵךְ נֶאֱמָן, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר קוֹרֵא לוֹ 'מַעֲנִיתּ גו׳, עַיִן שָׁם. וּבְשֻׁלְחָ״ה (מסכת תמיד פרק נר מצוה אות כה) כָּתַב שֶׁנִּתְרָאֶה בְּעֵינַי מִנְהָג הַסְּפָרַדִּים שֶׁלֹּא יַעֲנֶה אָמֵן וְיָסִים עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק בֵּין הָאַהֲבָה לְקַבָּלַת עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְלָכֵן בֵּין בְּשַׁחֲרִית וּבֵין בְּעַרְבִית מְסַיֵּם בְּאַהֲבָה, וְשׁוּב אַחַר הַפְּסוּק שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע חוֹזֵר וּמַתְחִיל וְאַהֲבָה, עַיִן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם אִם סִיֵּם קֹדֶם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יֵשׁ לַעֲנוֹת אָמֵן וְיִכַּוֵּן אַל מָלֵךְ נֶאֱמָן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ס״א (ס״ג). וְעַיִן בְּקִצּוּר שׁוּלְחָן (ח״א) כְּלָל א׳ סִימָן ט״ו הַשְּׁמַע דְּלֹא יַעֲנֶה אָמֵן אַף עַל גַּב דְּמַתְּחִיל לְהַפְסִיק מִפְּנֵי יִרְאָה וְכִבּוּד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשׁוּר סִימָן ס״ו בֵּיוָן שֶׁעוֹסֵק בְּשָׁבְחוֹ שֶׁל מָקוֹם אֵין לוֹ לְהַפְסִיק בְּשָׁבָח אַחֵר. וְעַיִן שָׁם (בפרח שושן) שֶׁכָּתַב כְּמִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַנִּיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין וְהוּא אַחַר בָּרוּךְ וּרְיִחִים רְיִחִים בֵּין מִזְמוֹר לְמִזְמוֹר, וּכְדַיְקָבֵד אִם הַנִּיחַ בֵּין בָּרוּךְ שֶׁאָמַר לִפְסוּקֵי דְזִמְרָה לֹא הִפְסִיד הַבְּרָכָה, עַיִן שָׁם. וְעַיִן לְעֵיל סִימָן נ״ג בְּבֵאוּר הַיטֵב סָעִיף קָטָן ג׳ בְּשֵׁם גִּנַּת וְרָדִים (אריה כלל א סי׳ נא) וּמֵה שֶׁכָּתְבוּ שָׁם, וְלִקָּמָן סִימָן ס״ו (ס״ק:)

ב [א] הַבְּרָכוֹת. עַיִן בֵּאֹר הַיטֵב. וְהָאוֹחֲזִין עַל פִּי הָאֲרִ״י ז״ל אוֹמְרִים אַהֲבַת עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב הֶחְמִיבֵר, רַק בְּשַׁבָּת יֵשׁ לוֹמַר אַהֲבָה רַבָּה כְּמוֹבָאֵר בְּסָפֵר פְּרִי עֵץ חַיִּים (שער הק״ש פ״ג). וְכָתַב בְּשֻׁלְחָן הַטָּהוֹר (סי׳ תרו אות יח) קַבָּלָתִי בְּשֵׁם מֹהַרַ״ם וְרִלְנָא ז״ל שֶׁבְּיוֹם הַכִּפּוּרִים יֵשׁ לוֹמַר אַהֲבָה רַבָּה, וּדְבָרִים שֶׁל טַעַם הֵם לְמַכִּירֵי מַדָּע כו׳. וְעַיִן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁבִּכְתָבֵי יָד מְרֻבִּין הָרַב חַיִּים וִיטָאל סִימָן תפ״ט (ס״ו), וְעַיִן בִּרְכֵי יוֹסֵף שָׁם (ס״ק יג):

### מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּבִרְכַת יוֹצֵר אוֹר גַּם הוּא מוֹדֶה לְהָרַמְ״א בָּזֶה, דְּאִם סִיֵּם קֹדֶם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יֵשׁ לַעֲנוֹת אָמֵן אַחֲרָיו. וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ולא יענה): (כה) סִימָן ס״א. בְּסָעִיף ג׳ בַּהַגָּ״ה, דְּשָׁם נִתְבָּאֵר בְּבִרְכַת הַבּוֹחֵר הַמְּנֻהָג לְסַיֵּם קֹדֶם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְלַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה בְּסִימָן זֶה (אות ו). וְהַטַּעַם דִּבְרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע אֵינָן דּוֹמוֹת לְשְׁאָר בְּרָכוֹת הַמִּצְוֹת, שֶׁהָרֵי אֵין מְבָרְכִין אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְרוֹת שְׁמַע, אֶלָּא בְּרָכוֹת בְּפָנֵי עַצְמָן הֵן, וְתִקְּנוּ לְבָרֵךְ אוֹתָם קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע, לָכֵן אֵין חֲשָׁשׁ בְּמָה שֶׁמַּפְסִיק בֵּינֵיהֶם לִקְרִיאַת שְׁמַע. וְעַיִן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁהֶעְתִּיקוּ כָּלָם אֶת דִּבְרֵי הָרַמְ״א לְדִינָא דְּאִם סִיֵּם בְּרָכַת הַבּוֹחֵר קֹדֶם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יֵשׁ לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, אַךְ א) לְכַתְּחִלָּה (י) יוֹתֵר טוֹב שֶׁיְּסַיֵּם בְּשָׁוֶה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְלֹא יְצַטָּרֵךְ לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר בְּרָכָה (דיני ק״ש ס״ח) שֶׁכָּתַב דְּאֵין לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר בְּרָכָה רַבָּה לִשְׁמֹעַ: ה (כו) תַּחְתָּיו. דְּהַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לַחֲזֹר לְמְקוֹמוֹ: (כז) מִקְּדֻשָּׁה וְאֵילָךְ. דְּהַיְנוּ בְּ'הָאוֹפָנִים' אוֹ בִּ'לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת': (כח) וְאֵילָךְ. אִם בְּ'אוֹפָנִים' טָעָה, צָרִיךְ לְהַתְחִיל מִ'יְהַאוֹפָנִים'. וְאִם בִּ'לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת', צָרִיךְ לַחֲזֹר לִתְחִלַּת לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת. וְאַף דְּקַיְימָא לָן לְקַמָּן בְּסִימָן קכ״ו (ס״ב) דְּהַשְּׁנֵי צָרִיךְ לְהַתְחִיל מִתְּחִלַּת הַבְּרָכָה שֶׁפָּעָה הָרִאשׁוֹן, (ל) שְׁאנִי הָכָא דְּמִכֵּיוָן שֶׁעָנוּ קְדוּשׁ קְדוּשׁ מִשָּׁם וְאֵילָךְ כְּתִחִלַּת בְּרָכָה דָּמֵי: (כט) בָּרוּאשׁ. שְׁאֵין חוֹלְקִין בְּרָכָה אַחַת לְשְׁתַּיִם. (יא) וְזֶה דַּוְקָא בִּזְמַן שֶׁהָיוּ נוֹהֲגִין לְהוֹצִיא בְּבִרְכַת קְרִיאַת שְׁמַע, אֲבָל בְּהֵיוֹם שֶׁהַמְּנֻהָג שֶׁכָּל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ וְאֵין שׁוּם אֶחָד יוֹצֵא בְּבִרְכַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, אִם נִשְׁתַּתֵּק הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּבִרְכַת יוֹצֵר אוֹר וְכִהֲאי גַּוְנָא בְּכָל הַבְּרָכוֹת [וְלָבַד מִתְּפִלָּה], אָסוּר הַשֵּׁנִי הָעוֹמֵד תַּחְתָּיו לַחֲזֹר וּלְהַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁכָּבָר אָמַר מִתְּחִלָּה בְּעַצְמוֹ:

א (א) אַהֲבַת עוֹלָם. פָּרוּשׁ תְּחִלַּת הַבְּרָכָה מַתְחֶלֶת אַהֲבַת עוֹלָם, (ל) אֲבָל כָּל נֻסַּח הַבְּרָכָה וַחֲתִימָתָהּ הִיא כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִין בְּבִרְכַת אַהֲבָה רַבָּה אַף לְדַעָה זוֹ: (ב) וְכֵן נוֹהֲגִין. הֵיְנוּ בְּבֹקֶר, אֲבָל בָּעֶרֶב נוֹהֲגִין לוֹמַר אַהֲבַת עוֹלָם. וְהַטַּעַם שֶׁנָּהֲגוּ לוֹמַר בַּבֹּקֶר אַהֲבָה רַבָּה מִשּׁוּם דִּכְתִיב (איכה ג כג) 'חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ'. וְכָל זֶה לְכַתְּחִלָּה, (ג) אֲבָל בְּדִיעֲבַד אַף אִם אָמַר כָּל הַנֻּסָּח שֶׁל אַהֲבַת עוֹלָם בַּבֹּקֶר יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ: ב (ג) וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא וכו׳.

### שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ה): ה (יא) לְכוּשׁ וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (יב) חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל כט ס״ה): א (ל) בָּ״ח (ס״א) וּפְרִישָׁה (סק״א): (ג) פְּשׁוּט:

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** ובשו״ע הרב (שם) כתב דהמנהג הוא שעונים אמן אחר ברכה זו, ואין חוששין להפסק, לפי שברכות קר״ש אינן כברכת המצות, שהרי אין מברכין על קר״ש 'אשר קדשנו במצותיו וצונו לקרות קר״ש' כפי שמברכין בשאר המצות. **ב]** וכ״כ בשו״ע הרב (ס״א), אולם בסידורו הנוסח הוא 'אהבת עולם' בין בשחרית בין בערבית.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

# הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן ס

ה יְרוּשַׁלְמִי ד' (פ"ב ה"א). ו תוֹסְפוֹת (יב. ד"ה לא לאחתי) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ו. ד"ה אמנם).

ז בַּעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת (הל' ברכות פ"ו, הל' ר"ה) וְהָרֹא"ש בְּפֶרֶק (ב') [ג'] דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (סי' יא).

קְרִיאַת שְׁמַע (ד) עִם הַבְּרָכוֹת: ג [ה]סֵדֶר הַבְּרָכוֹת אֵינוֹ מְעַכֵּב, * שֶׁאִם הִקְדִּים (ה) שְׁנֵיָּה לָרִאשׁוֹנָה (ו) יָצָא יְדֵי חוֹבַת בְּרָכוֹת: ד * (ז) [ו]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, * [ז]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ח) שֶׁצְּרִיכוֹת כַּוָּנָה (ט) * לָצֵאת בָּעֲשִׂיַּת

## בֵּאוּר הַלָּכָה

בְּלֹא בְּרָכוֹת. וְהוּא לְפָלָא, דַּהָלֹא אָפְלוּ לְדַעַת רַב הָאי הַסֵּדֶר אֵינוֹ מְעַכֵּב כְּלָל, וּמִכֵּיוָן שֶׁחָזַר אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע הַבְּרָכוֹת יָצָא יְדֵי חוֹבַת קְרִיאַת שְׁמַע בְּתִקּוּנָהּ, עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וברכות). [ו]דְּוַדַּאי לוֹמַר דָּזֶה בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע אִם הָיָה אָז בְּדִעְתּוֹ תֹּקֶף לְבָרֵךְ הַבְּרָכוֹת וְזֶה אֵירְעֵי בְּלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ]. וְעוֹד הָלֹא הַבַּיִת יוֹסֵף (שם) סוֹבֵר דְּאָפְלוּ לְדַעַת רַב הָאי בְּיָחִיד יוֹצֵא, וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֵינוֹ מַחֲלִיק בְּדָבָרָיו. וְהָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהִתְפַּקַּחְתִּי בְּכָאן (סק"ד) בְּשֵׁם הַגְּרִ"א. **וּלְפִי זֶה אִפְלוּ אִם קָרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּתוֹךְ שֵׁלֶשׁ שָׁעוֹת וְהַבְּרָכוֹת הוּא מִבָּרֵךְ אַחַר שֵׁלֶשׁ שָׁעוֹת, אִפְלוּ הָכִי צָרִיךְ לִקְרוֹת עוֹד הַפַּעַם קְרִיאַת שְׁמַע,** כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא הַגְּרִ"א דָּבָר זֶה מִן הַיְרוּשַׁלְמִי עַיֵּן שָׁם, דְּלֹא כְּהַפְּרִי מְגַדִּים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן א':

**ג * שֶׁאִם הִקְדִּים וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן ו' בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ וְאִם בֵּרַךְ וְכוּ', דְּלֹא מִיבָּעֵי לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁפָּסַק בְּסָעִיף ב' דִּבְרָכוֹת אֵין מְעַכְּבוֹת לִקְרִיאַת שְׁמַע דְּלֹא כְּרַב הָאי (הר"ד בר"ש פ"א ה"ו: ד"ה ושמע מינה) בְּוַדַּאי אֵין מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וברכות), וַאֲפִלּוּ לְדַעַת רַב הָאי שֶׁסּוֹבֵר דִּבְרָכוֹת מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ הַיְינוּ דַּוְקָא בְּצִבּוּר וְלֹא בְּיָחִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (שם). וְאַף שֶׁהַבַּ"ח (ס"ב) וְהַפְּרִישָׁה (סק"ד ובדרישה סק"א) פָּלְיגִי עַל הַבַּיִת יוֹסֵף בְּדַעַת הַשּׁוּר בְּדִבְרֵי רַב הָאי וְסוֹבְרִים דְּשָׁוֶה יָחִיד לְצִבּוּר, אֲבָל כְּבָר הִסְכִּים הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (ד"ה ורב האי) וְהַלְּחֶם חֲמֻדּוֹת (מעדני יו"ט פ"ב סי' א אות ג) וְהַשַּׁ"ך (סק"א) וְהַגְּרִ"א (ס"ב) כְּפְרוּשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף. וְעַיֵּן בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב בְּסָעִיף קָטָן א':

**ד * יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה. בֵּין אִם הוּא עוֹשֶׂה בְּצִבּוּר וְאֵין מְתַכְּוְנִין לָצֵאת בָּהּ יְדֵי חוֹבָה, וּבֵין אִם שָׁמַע מֵאַחַר כְּגוֹן מְגִלָּה וְשׁוֹפָר וְלֹא הִתְכַּוְּנוּ בְּהַשְׁמִיעָה לָצֵאת בָּהּ יְדֵי חוֹבַת הַמִּצְוָה.** בֵּית יוֹסֵף רי"ג (ד"ה ומ"ש רבינו) וְרי"ט (ד"ה ומ"ש ופירש). **וְהוּא הַדִּין בְּכָל מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּאֲמִירָה, כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּדַבָּר שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא אֲמִירָה לְכוֹלֵי עָלְמָא צְרִיכָה כַּוָּנָה.** בֵּית יוֹסֵף תקפ"ט (ד"ה וצריך שיכוון). **וְהָנֵי מִילֵּי שֶׁמְּכַוְּנִין לְקַבָּלָה זוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רַק שֶׁאֵין מְכַוְּנִין לָצֵאת בָּהּ יְדֵי הַמִּצְוָה,** כְּגוֹן בְּצִבּוּר תְּקִיעוֹת שֶׁתּוֹקֵעַ לְשׁוֹפָר אוֹ לְהִתְלַמֵּד וְכַדּוֹמֶה בְּשֶׁאֵר הַמִּצְוֹת, **אֲבָל אִם הוּא מִתְעַסֵּק בְּקַבָּלָה וּמְמַלֵּא עָלֶה הַמִּצְוָה בְּיָדוֹ, כְּגוֹן שֶׁנּוֹתֵן בְּשׁוֹפָר וְעָלָה תְּקִיעָה בְּיָדוֹ וְכֵן אִם נָוָה בְּשֶׁאֵר הַמִּצְוֹת, לְכוֹלֵי עָלְמָא לֹא יָצָא.** רַמַּ"ן בְּמִלְחָמוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (ז. ד"ה אמר הכותב) וְשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת בְּרָכוֹת י"ג עַמּוּד א' (ד"ה גמ' בקורא). וּכְהָאי גַּוְנָא מוּכָח מִתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ו. ד"ה היה קורא) בְּמַה שֶׁכָּתַב בְּצִבּוּר קוֹרֵא לְהַגִּיהַּ, עַיֵּן שָׁם. **וְדַע עוֹד דְּדַוְקָא אִם הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא חַיָּב עַדַיִן בְּמִצְוָה זוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, אֲבָל אִם הוּא סָבוּר שֶׁהוּא פָּטוּר מִמֶּנָּה, כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁאַל לוֹלֵב בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּסֻכּוֹת וְקָסָבַר שֶׁהוּא עֶרֶב שַׁבָּת, אוֹ שֶׁקָּסָבַר שֶׁלּוֹלֵב זֶה פָּסוּל הוּא, לְכוֹלֵי עָלְמָא לֹא יָצָא.** וּרְאָיָה מִמַּה שֶׁכָּתַב בְּסִימָן תע"ה סָעִיף ד' דְּאִם הָיָה סָבוּר שֶׁהוּא חֹל אוֹ שֶׁאֵין זוֹ מִצָּה לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וַהֲרֵי בְּמִידֵי דְּאֵכִילָה, שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין כְּמִתְכַּוְּנִין דְּמֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם שָׁם (ס"ק יד), וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא יָצָא. וְאֵין לוֹמַר דְּאַף עַל פִּי כֵן יֵשׁ לְדַחוֹת דְּשָׁם הוּא לְפִי מַאי דְּפָסְקִינַן בְּלְכוֹלֵי עָלְמָא מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, וְרַק בְּעִנְיְנֵי אֲכִילָה מַחֲמַת הַהֶנְאָה שֶׁנֶּהֱנָה לֹא נוֹכַל לְבַטֵּל עֲשִׂיָּתוֹ כְּאִלּוּ לֹא עָשָׂה וְנַחְשֹׁב הַדָּבָר כְּאִלּוּ מִתְכַּוֵּן, וְעַל כֵּן אָמְרִינַן דְּאִם לֹא יָדַע שֶׁהַיּוֹם פָּסַח לֹא נוֹכַל לוֹמַר עָלָיו כְּאִלּוּ הִתְכַּוֵּן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם נֶאֱמַר דְּמִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה בְּשׁוּם פַּעַם גַּם בְּכָהֵאי גַּוְנָא יָצָא, דְּהָלֹא בְּרֵ"ן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (ד: ד"ה גרסינן) מֵבִיא רְאָיָה לְדִין זֶה דְּאִי לָאו הָכִי לְמָה לֵיהּ לַאֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל לְמִנְקַט בְּפֻאוּהּ דְּפָרִיסִים, לֵאַשְׁמְעִינַן יוֹתֵר רְבוּתֵיהּ דַּאֲפִלּוּ בְּחַד מֵהֲנֵי גְּוָנֵי יָצָא, וְאִם כֵּן עֲדַיִן תִּקְשֵׁי לְפִי מַה דְּאָמַר רָבָא שָׁם (כח.) וְאת אוֹמֶרֶת וְכוּ' דְּקָסָבַר מִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, אֶלָּא דַּאֲפִלּוּ אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה לֹא יָצָא. וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל עַל הָרֹב בַּעַל הַלְּבוּשׁ שָׁם (סי' תעה ס"ד) דְּמַפְיק שָׁם טַעַם לְדִין זֶה דְּמִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה. וּכְמִתְבָּאֵר בְּסִימָן תקפ"ט (שם):

*** וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצְּרִיכוֹת כַּוָּנָה. פֵּרוּשׁ מִן הַתּוֹרָה,** כֵּן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"ם לְהַדְיָא בְּסָפְחִים דַּף קי"ד עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל (אַף עַל גַּב) [מַצָּה], וְכֵן מַשְׁמַע פְּשִׁיטָה דְּסוּגְיָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף כ"ח עַמּוּד ב' בְּגֵמָרָא אֲבָל 'זִכָּרוֹן תְּרוּעָה' כְּתִיב (ויקרא כג כד) וְכוּ', מַשְׁמַע דְּפִלּוּגְתַּיְהוּ בְּדַאוֹרַיְיתָא, וְכֵן כָּתַב הַלְּבוּשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּהַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג) שֶׁסִּפְפֵק בָּזֶה. **וְדַע דְּכָל זֶה הוּא בִּשְׁאָרֵי הַמִּצְוֹת, אֲבָל מִצְוָה הַתְּלוּיָה בַּאֲכִילָה כְּגוֹן מַצָּה בְּפֶסַח וְהוּא הַדִּין אֲכִילַת כַּזַּיִת בְּשַׁבָּה בְּלֵילָה רִאשׁוֹנָה, דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ** לְקַמָּן בְּסִימָן תע"ה סָעִיף ד' **דְּיָצָא בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ אִם לֹא כִּוֵּן,** וְהַפ"ח מַחְמִיר שָׁם (ס"ח) **גַּם בָּזֶה,** עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּכ"ח (ס"ח) **וּבִקְרִי מְגַדִּים** בְּסִימָן ח' וּבְסִימָן תרכ"ה (ב"ח ס"א ופמ"ג א"א ריש הסי') **דְּמִשְׁמַע מִדְּבָרֵיהֶם דְּמִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה בְּהֶם לְעִיכּוּבָא כְּמוֹ בְּשֹׁאָר הַמִּצְוֹת, וּלְפִי זֶה אִם קָרְאוּהוּ לְתוֹרָה וְלוֹקֶה טַלִּיתוֹ אוֹ טַלִּית הַקָּהָל לַעֲלוֹת לַמִּנְיָן שָׁאז זְמַן בָּהוּל, וּמִתְּחִלָּה אֵינוֹ מְכַוֵּן אֵז בִּלְבִישָׁתוֹ לְקַיֵּם הַמִּצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל צִיצִית, מְמֵילָא עוֹבֵר בָּזֶה עַל הַמִּצְוֹת עֲשֵׂה, אִם לֹא בְּשֶׁמְּכַוֵּן לְשֵׁם מִצְוָה זֶה יוּכַל לְבָרֵךְ גַּם כֵּן, וְהָעוֹלָם אֵינָם נִזְהָרִין בָּזֶה, וְאוּלַי שֶׁטִּעְמָם דְּכֵיוָן שֶׁאֵין רוֹצֶה לִלְבֹּשׁ אֵז אֶת הַטַּלִּית וְאֵינוֹ לוֹבְשׁוֹ אֶלָּא מִפְּנֵי כְּבוֹד הַתּוֹרָה לְשָׁעָה קַלָּה אֵין זֶה לְבִישָׁה הַמְחַיֶּבְתּוֹ בְּצִיצִית,** דּוֹמְיָא דְּמִי שֶׁלּוֹבֵשׁ לְהַרְאוֹת לְקוֹנֵהוּ מִדָּתוֹ שֶׁפָּטוּר אֵז מִצִּיצִית. **וְעַצָּה הֵיעוּצָה לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשְּׁאָרֵי אַבְרָהָם** (שער י' ס"ח) הַבַּאתִי אֶת דְּבָרָיו לְעֵיל בְּסִימָן י"ד סָעִיף ג' בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שאלה), עַיֵּן שָׁם:

*** לָצֵאת.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן ט' בְּמַה שֶּׁכָּתַב דְּהַמְכַוֵּן לְהוֹצִיא לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. **וְאַף עַל פִּי כֵן נִרְאֶה לִי דְּאִם לֹא אָכַל כְּדֵי שְׁבִיעָה דְּאֵז חִיּוּב בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שָׁלוּ הוּא מִדְּרַבָּנָן, אֲפִלּוּ אִם כִּוֵּן לִסְמֹךְ בְּדִיעֲבַד עַל דַּעַת הָרַדַּ"ז** (סי' לה) שֶׁכְּפִי מַה שֶּׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ח' אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה לָצֵאת וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר **וּלְבָרֵךְ,** וְאַף דְּהַשּׁ"ך (סי' תפט סק"ז) כָּתַב דְּזֶה הֵנִי כְּמְכַוֵּן שֶׁלֹּא לָצֵאת וְהֵבִיא הָרֹא"ש מִדִּבְרֵי הָרִא"ש שֶׁבְּראש הַשָּׁנָה (פסחים פ"י סי' לו), תְּמוּהַּ, דְּהָרֹא"ש וְהָרִי"ף (שם כו:) לְשִׁיטָתַיְיהוּ דְּסָבְרִי לְהוּ בְּעָלְמָא מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא"ש בְּראש הַשָּׁנָה (פ"ג סי' יא), אֲבָל לְמַאן דְּסָבִירָא לֵיהּ מִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה אֵיכָא הָכִי נַמִּי דְּיָצָא כְּמוֹ תוֹקֵעַ לְהִתְלַמֵּד, וּכְלָאו הָכִי רְאִיָּתוֹ צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ עָלָיו הַיָּד אֶפְרַיִם וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (שם ס"ק יב), עַיֵּן שָׁם. **וּלְכַתְּחִלָּה מִי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו חִיּוּב בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְרוֹצֶה לְבָרֵךְ עִם קַטָּנִים לְחַנְּכָם, יִתְנַהֵג בְּאֶחָד מִשְּׁתַּיִם, אוֹ שֶׁיְּכַוְּנוּ לָצֵאת בָּזֶה גַּם כֵּן עֲבוּר עַצְמָן, וְיוֹצֵא בָּזֶה** כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּרוּרָה בְּסִימָן הַסְּמוּךְ לָזֶה בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי פ"א ה"ה: **ג (ו)** הַגְּרִ"א וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א): **(ז)** הַגְּרִ"א בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ה): **(ח)** לְבוּשׁ: **ד (ו)** פְּרִישָׁה (סק"ד) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א): **(ז)** מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן נ"ט סָעִיף קָטָן א', וּבְרָכוֹת י"ב עַמּוּד א': **(ח)** אֲלִיָּה (זוּטָא) [רַבָּה] בְּסִימָן תקפ"ט (סק"ח):

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ג) אַף עַל גַּב דְּאֵינָן מְעַכְּבוֹת לִקְרִיאַת שְׁמַע וְיוֹצֵא יְדֵי חוֹבַת קְרִיאַת שְׁמַע אַף אִם לֹא בְּדֶרֶךְ כְּלָל, מִכָּל מָקוֹם יְדֵי חוֹבַת בְּרָכוֹת לֹא יָצָא, וְיָכוֹל לְבָרֵךְ בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע, כִּי לֹא נִתְקְנוּ דַּוְקָא עַל קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁאֵין מְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ: **(ד) עִם הַבְּרָכוֹת.** (ז) כְּדֵי לַעֲמוֹד בְּתְפִלָּה מִתּוֹךְ דִּבְרֵי תוֹרָה, (ה) וּקְרִיאַת שְׁמַע זוֹ נֶחְשֶׁבֶת כְּקוֹרֵא בַּתּוֹרָה: **ג (ה) שְׁנֵיָּה לָרִאשׁוֹנָה.** וְהוּא הַדִּין (ו) אִם אָמַר בְּרָכָה אַחַת וּשְׁנֵיָּה לֹא בֵּרַךְ כְּלָל, יוֹצֵא מִיהָא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּהַהִיא שֶׁבֵּרַךְ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שאם הקדים): **ד (ז) יֵשׁ אוֹמְרִים.** דַּע דִּלְפִי הַמִּתְבָּאֵר מִן הַפּוֹסְקִים שְׁנֵי כַּוָּנוֹת יֵשׁ לְמִצְוָה, אַחַת כַּוָּנַת הַלֵּב לְמַצְוָה עַצְמָהּ, וְשֵׁנִית כַּוָּנָה לָצֵאת בָּהּ, דְּהַיְינוּ שֶׁיְּכַוֵּן לְקַיֵּם בָּזֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ"ח בְּסִימָן ח' (ס"ז). וְכַוָּנַת הַמִּצְוָה שֶׁנִּזְכָּר בָּזֶה הַפָּעִיף, אֵין תְּלוּי כְּלָל בְּכַוָּנַת הַלֵּב לְמִצְוָה עַצְמָהּ שֶׁיְּכַוֵּן בְּלִבּוֹ לְמָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִפִּיו וְאַל יְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ לְדָבָר אַחֵר, כְּגוֹן בְּקְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן וְקִדּוּשׁ וְכַדּוֹמֶה, דְּזֶה לְכַלִּי עָלְמָא לְהַתְחִלָּה מִצְוָה שֶׁיְּכַוֵּן בְּלִבּוֹ, וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא כִּוֵּן יָצָא, לְבַד מִפְּסוּק רִאשׁוֹן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכַּת אָבוֹת שֶׁל תְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְקַמָּן (ס"ה וסי' קא ס"א), רַק שֶׁמְּחַלְּקִים בְּעִנְיַן אִם חַיָּב לְכַוֵּן קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל הַמִּצְוָה לָצֵאת בַּעֲשִׂיַּת אוֹתָהּ הַמִּצְוָה. וּלְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר כַּלֵּי עָלְמָא מוֹדִים דְּצָרִיךְ כַּוָּנָה, כְּדְאִיתָא בְּנְדָרִים (סב.) 'רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן צָדוֹק אוֹמֵר עֲשֵׂה דְּבָרִים לְשֵׁם פְּעֻלָּם', וְנֶאֱמַר (ישעיה כט יג) 'וַתְּהִי יִרְאָתָם אוֹתִי מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה', וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרִ"א עַל הָא דְּאִיתָא בְּסִימָן ח' (ס"ח) עַיֵּן שָׁם: **(ח) שֶׁצְּרִיכוֹת כַּוָּנָה.** וְאִם לֹא כִּוֵּן לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּעֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה, לֹא יָצָא מִן הַתּוֹרָה, וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלַעֲשׂוֹתָהּ. וַאֲפִלּוּ אִם סָפֵק לוֹ אִם כִּוֵּן, אִם הוּא מִצְוָה דְּאוֹרַיְיתָא סָפְקָא לַחֲמִרָא, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן תקפ"ט (א"א סק"ה) עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי דְּלֹא יְבָרֵךְ אָז עַל הַמִּצְוָה, דְּבִלְאו הָכִי יֵשׁ כַּמָּה דֵּעוֹת בְּעִנְיַן הַבְּרָכָה אֲפִלּוּ אִם וַדַּאי לֹא כִּוֵּן בְּרִאשׁוֹנָה: **(ט) לָצֵאת.** לְפִיכָךְ הַתּוֹקֵעַ לְהִתְלַמֵּד אוֹ הַמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עִם קְטַנִּים לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת וְהוּא הָיָה גַּם כֵּן חַיָּב בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְשָׁכַח אָז לְהִתְכַּוֵּן לָצֵאת בָּהּ גַּם כֵּן עֲבוּר עַצְמוֹ, וְכֵן כִּי הַאי גַּוְנָא בְּכָל הַמִּצְוֹת שֶׁעֲשָׂאָם לְשׁוּם אֵיזֶה עִנְיָן, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְעַיֵּן בְּטַ"ז בְּסִימָן תפ"ט (סק"ז) שֶׁמּוּכָח מִדְּבָרָיו דְּהַמְכַוֵּן לְהוֹצִיא בָּהֶם הַבָּנָה כְּמוֹ בְּשֹׁאָר הַמִּצְוֹת, וּלְפִי זֶה אִם קָרְאוּהוּ לְתוֹרָה וְלוֹקֵחַ לְשֵׁם מִצְוָה זֶה יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְכֵן מִי שֶׁהוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְרוֹאֶה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהִתְפַּלֵּל וְרוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל עִמּוֹ, יָכוֹל לְכַוֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר אֵיזֶה דָּבָר שֶׁהוּא חוֹבָה עָלָיו לְהִתְפַּלֵּל, כְּגוֹן בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וְכוּ' וְיוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר קְדוּשָׁה וְכוּ' יָכוֹל לְכַוֵּן לְהוֹצִיא בָּזֶה יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְכֵן בְּכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

## שַׁעַר הָאֲיוּן

*Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר*
*Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah*

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** ובשו"ע הרב (סי' תפט ס"ד) מבואר שלמ"ד מצוות א"צ כוונה יצא כל שלא היתה לו כוונה בפירוש שלא לצאת י"ח.